

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Кафедра економіки підприємства і виробничого менеджменту
Бішкекська фінансово-економічна академія (Киргизстан)
Державна установа «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН
України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Казахський національний дослідницький технічний університет ім. К. І. Сатпасва
(Казахстан)
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Люблінська політехніка (Польща)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Новий університет Лісабона (Португалія)
Одеський національний політехнічний університет (Україна)
Тяньцзіньський аграрний університет (Китай)
Університет Мальтепе (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Великобританія)
Університет Самбалпур (Індія)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича (Україна)
Яський технічний університет ім. Георгія Асакі (Румунія)

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

м. Вінниця

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Кафедра економіки підприємства і виробничого менеджменту
Бішкекська фінансово-економічна академія (Киргизстан)
Державна установа «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України»
(Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Казахський національний дослідницький технічний університет ім. К. І. Сатпаєва
(Казахстан)
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Люблінська політехніка (Польща)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Новий університет Лісабона (Португалія)
Одеський національний політехнічний університет (Україна)
Тяньцзінський аграрний університет (Китай)
Університет Мальтепе (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Великобританія)
Університет Самбалпур (Індія)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича (Україна)
Яський технічний університет ім. Георгія Асакі (Румунія)

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

Вінниця
ВНТУ
2021

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia National Technical University
Faculty of Management and Information Security
Department of Finance and Innovation Management
Department of Enterprise Economics and Production Management
Bishkek Academy of Finance and Economics (Kyrgyzstan)
State Institution «Institute of Regional Studies named after M. I. Dolishny NAS of Ukraine»
(Ukraine)
Zhytomyr Polytechnic State University (Ukraine)
Vasul' Stus Donetsk National University (Ukraine)
Western Ukrainian National University (Ukraine)
Kazakh National Research Technical University named after K. I. Satpayeva (Kazakhstan)
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
Lublin Polytechnic (Poland)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
New University of Lisbon (Portugal)
Odessa National Polytechnic University (Ukraine)
Tianjin Agrarian University (China)
Doğus University (Turkey)
University of Northumbria (England)
Sambalpur University (India)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Khmelnysky National University (Ukraine)
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine)
Iasi Technical University named after Georgi Osaki (Romania)

MATERIALS

of the

IV International Scientific and Practical Conference

**«MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL
AND INNOVATION-INVESTMENT PROCESSES IN UKRAINE»**

Vinnytsia
VNTU
2021

УДК [336+330.341.1](477)

C-89

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Редакційна колегія: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор,
І. Ю. Єпіфанова, доктор економічних наук, професор,
О. Й. Лесько, кандидат економічних наук, професор

Рецензенти: **В. В. Джеджула**, доктор економічних наук, професор,
В. В. Гурочкіна, доктор економічних наук, доцент

C-89 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції 12 березня 2021 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Вінниця: ВНТУ, 2021. – 932 с.

ISBN 978-966-641-831-2 (PDF)

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на IV Міжнародної науково-практичної конференції 12 березня 2021 року в м. Вінниця.

УДК [336+330.341.1](477)

Роботи подаються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

ISBN 978-966-641-831-2 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет,
укладання, оформлення, 2021

UDC [336+330.341.1](477)

Published by the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine

Editorial Board: V. V. Zyanko, Doctor of Economics, Professor,
I. Yu. Yepifanova, Doctor of Economics, Professor,
O. Y. Lesko, Candidate of Economic Sciences, Professor

Reviewers: V. V. Dzhedzhula, Doctor of Economics, Professor,
V. V. Gurochkina, Doctor of Economics, Associate Professor

Modern trends in the development of financial and innovation-investment processes in Ukraine. Materials of the IV International Scientific and Practical Conference March 12, 2021: a collection of scientific papers [Electronic resource]. - Vinnytsia: VNTU, 2021. – 932 p.

ISBN 978-966-641-831-2 (PDF)

The conference materials cover the reports of domestic and foreign scientists, which were considered at the IV International Scientific and Practical Conference on March 12, 2021 in Vinnytsia.

UDC [336+330.341.1](477)

The works are submitted in the author's edition. The editorial board is not responsible for the accuracy of the information, provided in the works, and reserves the right to disagree with the views of the authors on these issues.

ISBN 978-966-641-831-2 (PDF)

© Vinnytsia National Technical University, 2021

**ПЕРЕЛІК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ,
СПІВРОБІТНИКИ ЯКИХ БРАЛИ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Бердянський державний педагогічний університет
2. Білоруський державний університет, республіка Білорусь.
3. Брестський державний університет імені О.С. Пушкіна, республіка Білорусь.
4. Відокремлений структурний підрозділ «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
5. Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»
6. Вільний університет Варни, м. Варна, Болгарія
7. Вінницький національний медичний університет імені Миколи Пирогова
8. Вінницький національний технічний університет
9. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
10. Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету
11. Волинський національний університет імені Лесі Українки
12. Головне управління із реалізації політик у сфері науки та інновацій директорату науки та інновацій МОН України
13. Гомельський державний університет ім. Ф. Скорини, м. Гомель, Республіка Білорусь.
14. Громадська організація «Молодіжна організація «Енектус» при Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова»
15. Гусятинський фаховий коледж Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя
16. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
17. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
18. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками
19. Державний університет «Житомирська політехніка»
20. ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
21. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
22. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
23. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
24. Донецький національний університет імені Василя Стуса
25. Заклад освіти «Барановичський державний університет», республіка Білорусь.
26. Запорізький національний університет
27. Західноукраїнський національний університет
28. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

29. Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України
30. Інститут економіки промисловості Національної академії наук України
31. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
32. Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну.
33. Київський коледж комп'ютерних технологій та економіки НАУ
34. Київський кооперативний інститут бізнесу і права
35. Київський національний торговельно-економічний університет
36. Київський національний університет імені Тараса Шевченка
37. Київський національний університет технологій та дизайну
38. Київський університет імені Бориса Грінченка
39. Комп'ютерна школа Hillel, Одеса
40. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
41. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
42. Луцький національний технічний університет
43. Львівський національний університет імені Івана Франка
44. Львівський торговельно-економічний університет
45. Миколаївський національний аграрний університет
46. Мукачівський державний університет
47. Науково-технічний центр «Автополіпром»
48. НДФІ ДНУ «Академія фінансового управління»
49. Національна академія державного управління при Президентові України
50. Національна металургійна академія України
51. Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
52. Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут імені Ігоря Сікорського»
53. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
54. Національний транспортний університет
55. Національний університет біоресурсів і природокористування України
56. Національний Університет «Києво-Могилянська Академія»
57. Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
58. Національний університет харчових технологій
59. Національний лісотехнічний університет України
60. Національний університет «Запорізька політехніка»
61. Національний університет «Львівська політехніка»
62. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
63. Одеська державна академія будівництва та архітектури
64. Одеський національний економічний університет
65. Одеський національний політехнічний університет
66. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
67. Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-

- економічний коледж
68. Полтавський державний аграрний університет
  69. Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України
  70. ПП «Композит», м. Одеса
  71. Рівненський державний гуманітарний університет
  72. Сумський державний університет
  73. Сумський національний аграрний університет
  74. Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
  75. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
  76. Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
  77. Український державний університет залізничного транспорту
  78. Університет банківської справи
  79. Університет державної фіскальної служби України
  80. Університет митної справи та фінансів
  81. Університет Нортумбрія, Ньюкасл, Великобританія.
  82. Університет Doğuş, м. Стамбул, Туреччина
  83. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
  84. Уманський національний університет садівництва
  85. Харківська державна зооветеринарна академія
  86. Харківський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
  87. Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
  88. Харківський національний автомобільно-дорожній університет
  89. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
  90. Харківський національний медичний університет
  91. Харківський національний університет будівництва та архітектури
  92. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
  93. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
  94. Харківський національний університет радіоелектроніки
  95. Херсонський національний технічний університет
  96. Хмельницький національний університет
  97. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
  98. Центр професійно-технічної освіти №1 м. Вінниця
  99. Центральноросійський національний технічний університет
  100. Черкаський державний бізнес-коледж
  101. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
  102. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
  103. Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
  104. Шаньдунський університет мистецтв, Китай
  105. Ясський технічний університет ім. Герге Асакі, Молдова
  106. Zhejiang Golden Egg Science and Technology Co, LTD, Ланджоу, Китай

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Аблова О. К. ПРОПОЗИЦІЇ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ	27
Андрос С. В. МІКРОФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО АГРОБІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ З МІКРО-, МЕЗО- І МАКРОРІВНЯМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ	29
Ачкасова С. А., Захарова Ю. С. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ	32
Барабаш Л. В. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	35
Біль М. М. ФІНАНСОВИЙ ДОБРОБУТ НАСЕЛЕННЯ У СИСТЕМІ ДЕТЕРМІНАНТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	37
Болвінова А. О. СУТНІСТЬ ДИСТРИБУЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	40
Бондарчук М. К., Вівчар О. Й., Скоропад І. С. МЕТОДИ ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКАМ ВИНИКНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ В УЧАСНИКІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	42
Брюховецька Н. Ю., Богуцька О. А. ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКА ВАРТОСТІ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	45
Буксіна І. В. ЦІНОВА ПОЛІТИКА У ВИМІРІ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ	48
Виговська Н. Г., Полчанов А. Ю. КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЕРЖАВИ	51
Внукова Н. М., Д. В. Тітова ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	54
Внукова Н. М., Шорох В. Д. РИЗИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	57
Волощук Р. Є., Сокур Л. М. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	60
Громоздова Л. В. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНІВ	63
Давиденко Н. М. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ КРАЇНИ	65
Демчук М. І., Лесик Л. І. ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	68
Джурик Х. Б. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	70

Дідович І. І., Кисіль Б. М. ВИКОРИСТАННЯ ФАНДРЕЙЗИНГУ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ОТГ	72
Дмитрієва Н. Ю. РОЛЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАКАЗА В ОБЕСПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ УСТОЙЧИВОСТІ НЕКОММЕРЧЕСКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В РЕСПУБЛІКЕ БЕЛАРУСЬ	75
Дудко О. С. ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	78
Спіфанова І. Ю., Підлужняк І. В. АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ	80
Жибер Т. В., Солопенко Т. В. КОНТРОЛЬ ЗА ЗАТВЕРДЖЕННЯМ ПАСПОРТІВ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ	83
Жмай А. В. ОСУЩЕСТВЛЕНИЕ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В КОНТЕКСТЕ МИРОВОЇ ПАНДЕМІЇ COVID-19 (ОПЫТ РЫНКА УСЛУГ МОБИЛЬНОЙ СВЯЗИ УКРАИНЫ)	85
Зянько В. В. ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	88
Карапетян О. М., Василевський Р. М. СУВЕРЕННІ ФОНДИ ФІНАНСОВИХ РЕЗЕРВІВ ЯК СТАБІЛІЗАТОРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	91
Карась П. М., Курінний Ю. Г. ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ЯК ЗАБЕЗПЕЧУЮЧА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	93
Кириченко А. В. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ	96
Кобилянський О. В., Заюков І. В., Васаженко Н. О. ПІДТРИМУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗАПАСУ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНО ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	98
Ковалик О. А. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	101
Коляда Т. А., Угрюмова К. О. МОДЕРНІЗАЦІЯ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЗАДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	104
Криворучко Д. М., Андронік О. Л. ПОЛІПШЕННЯ БІЗНЕС-КЛІМАТУ В УКРАЇНІ	107
Крупка М. І., Сас С. П. ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЙОГО АКАДЕМІЧНОЮ РЕПУТАЦІЄЮ	109
Ковтуненко Ю. В., Ольшевська Д. О. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	112
Кучеренко М. А. ОСОБЛИВОСТІ СПРАВЛЯННЯ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ В УКРАЇНІ	115
Лащик І. І., Віблій П. І., Кудь А. О. АНАЛІЗ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	118

Небава М. І. ВУЗЛОВІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	120
Малишко В. В., Макарчук І. М. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ В УКРАЇНІ	124
Мельниченко О. А., Макарова В. І., Цімох І. Е. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ЦІНИ НА МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ	127
Мельниченко Д. О. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ МЕТОДА СТРУКТУРНОГО ПРОЕКТУВАННЯ	129
Мульська О. П. ЕКОНОМІЧНА ПОВЕДІНКА ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ АСПІРАЦІЙ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	131
Новосьолова О. С., Преображенський Д. І. СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	134
Опалько В. В., Денисенко В. О. ЗРОСТАННЯ НЕРІВНОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	137
Палешко Я. С. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЧИННИК ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	140
Перчук О. В., Грановська І. В. ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ І СТІЙКІСТЬ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	142
Писаренко Н. В. АНАЛІЗ КОНЦЕНТРАЦІЇ ТА КОНКУРЕНЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	145
Поліщук В. Г., Гурський Р. А. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	147
Псьота В. О. ЕФЕКТИВНІ ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	150
Руденко В. В. ВПЛИВ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ	153
Сметанюк О. А., Сидорук В. О. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «KNESS» ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ	156
Стрижак О. О. ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	159
Сук П. Л. РОЗПОДІЛ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА ТНИМИ ПЕРІОДАМИ	162
Сукач О. М. БАНКІВСЬКІ РИЗИКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ	164
Тулуш Л. Д., Радченко О. Д. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРОСЕКТОРУ УКРАЇНИ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	167
Фокша Л. В. ПРИВАТНОПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА МІСЦЕВИМИ ЗАПОЗИЧЕННЯМИ	170
Юрківський О. Й. ЗБОРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ДОВІРИ	173
Янковська В. А. КІБЕРШАХРАЙСТВО	175

Яцюк О. С., Кісь С. Я., Кісь Г. Р., Малиновська Г. В., Данилейчук Р. Б. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД	178
Petriaiev O. O., Leonenko K. R. PROBLEMS AND WAYS OF DEVELOPMENT ON THE INSURANCE MARKET IN UKRAINE	183
Petriaiev O. O., Nesen M. A FEATURES OF EFFICIENT USE OF FINANCIAL RESOURCES	184
СЕКЦІЯ 2. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Ахновська І. О., Брацлавець О. Ю. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ АДДИТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	186
Безхлібна А. П. СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИМОРСЬКИХ РЕГІОНІВ	189
Белозерцев В.С., Клішина Д. О. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	192
Білик К. В., Пушкар О. І. АУДИТ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ, ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ	195
Богашко О. Л. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	197
Бойко О. М. НАУКОВИЙ ПАРК ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ ПОДОЛАННЯ ДИВЕРГЕНЦІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	200
Борисяк О. В. ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ІМПЕРАТИВИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	204
Віблій П. І., Лащик І. І., Митровці М. В. ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТУВАННЯ У ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ	206
Войналович І. А. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	208
Войтків С. В. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ АВТОБУСОБУДУВАННЯ	210
Вороненко І. В., Негрей М. В. ОЦІНКА ВПЛИВУ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	213
Галушка З. І. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	216
Головніна О. Г. МОДЕЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ЗМІН РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА	219
Горблюк С. А. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МІСТА ШЛЯХОМ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ЗДЕГРАДОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ	222
Дейнега І. О., Бортник Є. І. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ	224

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. У статті подано авторську класифікацію людського капіталу за рівнями використання та структуру його видів, що забезпечить нові можливості державного регулювання його розвитку в Україні.

Ключові слова: людський капітал; індивідуальний капітал; людський капітал фірми; національний людський капітал.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Abstract. The article presents the author's classification of human capital by levels of use and the structure of its types, which will provide new opportunities for state regulation of its development in Ukraine.

Keywords: human capital; individual capital; human capital of the firm; national human capital.

Сучасний стан економіки України характеризується поглибленням ринкових відносин та розвитком виробництва в умовах обмежених матеріальних ресурсів. Інтеграція України до світового економічного простору з високим рівнем конкуренції обумовила перехід від ресурсної до інноваційної моделі господарювання, яка передусім пов'язана з нагромадженням та ефективним використанням інноваційного потенціалу вітчизняної економіки. Основою інноваційного потенціалу, його джерелом виступає людина і суспільство, тобто носії певного освітньо-кваліфікаційного рівня і морально-психологічних якостей, необхідних для реалізації успішного інноваційного впливу на природні ресурси, фінансові потоки та виробничі потужності в процесі здійснення господарської діяльності.

Людський капітал – це категорія, що на сучасному етапі найповніше відображає наукові погляди на роль і місце людини в економічній системі. Основним у визначенні людського капіталу є поняття капіталу як „самозростаючої вартості”. Із цих позицій людина набирає функцій капіталу лише тоді, коли стає суб'єктом економічної діяльності, тобто коли починає працювати, а інвестиції – приносити прибуток”.

Людський капітал являє собою сукупність здібностей людини, які тісно пов'язані з його діяльністю. Однією з найважливіших властивостей людського капіталу є те, що він перебуває в безперервному розвитку. Людина здатна у відповідних межах керувати своїм розвитком, застосовуючи саме ті здібності, які в даному випадку найбільш необхідні. Виокремлюють наступні види здібностей [2, с. 171]:

- інтелектуальні, які виявляються в здатності людини аналізувати й узагальнювати інформацію, яку вона має, та ту, яка надходить;
- трудові, серед яких переважають здібності обробки інформації щодо конкретних питань, за якими людина має вже достатньо інформації;
- фізичні, пов'язані зі здійсненням скоординованого впливу безпосередньо на предмети праці;
- інші здібності, пов'язані з тим, що деякі люди мають специфічні якості в значно більшій мірі, ніж інші.

Людський капітал у сфері економіки – це оцінка втілених у людині здібностей приносити дохід шляхом використання інтелектуальних, трудових та інших здібностей, а також ресурсів, якими розпоряджається суспільство [3].

Для аналізу умов формування та розвитку людського капіталу в різних країнах світу використовуються різні показники, зокрема: індекс розвитку людського потенціалу (англ. – Human development index), індекс якості життя (англ. – Quality of life index) та індекс людського щастя (англ. – Index of human happiness). Найпоширенішим показником, який дозволяє оцінити умови формування

та розвитку людського капіталу є індекс розвитку людського потенціалу, який відображає середній рівень досягнень країни в трьох найважливіших елементах розвитку людського потенціалу: довгому та здоровому житті, яке вимірюється показником очікуваної при народженні тривалості життя; знаннях, що вимірюються рівнем освіченості дорослого населення та загальною кількістю тих, хто вступив у навчальні заклади; гідному рівні життя, який вимірюється показником ВВП на душу населення [1].

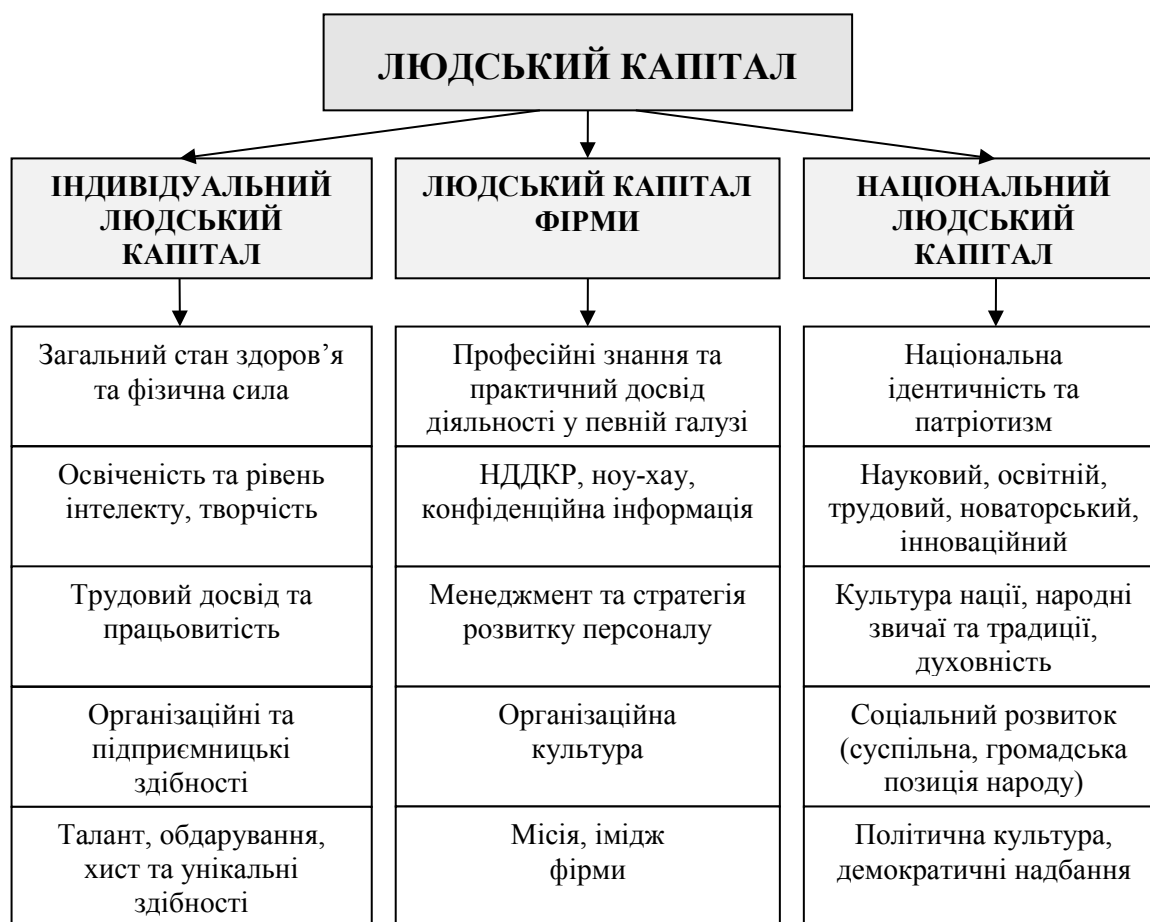
У теоретичному аспекті слід розрізняти поняття „людський капітал” за трьома рівнями:

- на *особистісному рівні* людським капіталом називаються знання та навички, які людина здобула шляхом здобуття освіти, професійної підготовки, практичного досвіду (використовуючи при цьому свої природні здібності) і завдяки яким вона може надавати цінні виробничі послуги іншим людям. На цьому рівні людський капітал можна порівняти з іншими видами особистої власності, яка приносить доходи, і його називають особистим, або приватним людським капіталом;

- на *мікроекономічному рівні* людський капітал являє собою сукупну кваліфікацію та професійні здібності всіх працівників підприємства, а також здобутки підприємства у справі ефективної організації праці та розвитку персоналу. На цьому рівні людський капітал асоціюється з виробничим і комерційним капіталом підприємства, бо прибуток отримується від ефективного використання всіх видів капіталу;

- на *макроекономічному рівні* людський капітал включає накопичені вкладення в такі галузі діяльності, як освіта, професійна підготовка та перепідготовка, служба профорієнтації та працевлаштування, оздоровлення тощо, є суттєвою частиною національного багатства країни. Цей рівень включає всю суму людського капіталу всіх підприємств та всіх громадян держави [24, с. 93].

Ми пропонуємо наступну структуру людського капіталу, що включає його класифікацію і поділ на види (рис. 1), яка, в теоретичному плані, допоможе більш повно розкрити сутність даного поняття, а в практичному – забезпечить можливості державного регулювання його розвитку.

Рис. 1. Класифікація людського капіталу за рівнями використання та структура його видів

Отже, людський капітал – це соціально-економічна категорія яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних індивідуальних і суспільних здібностей, таких як, загальний стан здоров'я і фізична сила, освіченість і рівень інтелекту, трудовий досвід і працьовитість, організаційні і підприємницькі здібності, талант і обдарування, які цілеспрямовано використовуються в тій чи іншій сфері суспільного виробництва, сприяють зростанню продуктивності праці й завдяки цьому впливають на зростання доходів як його власника, так і суспільства чи нації в цілому.

Розвиток людини як найвищої соціальної цінності, підвищення якості людського життя є важливим пріоритетом та одним із факторів ефективного економічного піднесення економіки держави. Основними завданнями управління розвитком людського капіталу в Україні потрібно визнати: удосконалення системи охорони здоров'я та освіти, поступове підвищення рівня фінансування людського розвитку, створення сприятливих умов для формування та розвитку людського капіталу на всіх рівнях національної економіки. На формування сукупного людського капіталу в Україні значний вплив має і соціально-демографічна політика, яка повинна забезпечувати сприятливі умови для відтворення, збереження та примноження кількісних показників та якісних характеристик населення держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богашко О. Л. Оцінка людського капіталу в економіко-математичних моделях економічного зростання. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 13. Частина 2. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 30–33.
2. Каменецкий В. А., Патрикеев В. П. Капитал (от простого к сложному). М.: Экономика, 2006. 573 с.
3. Bogashko, A. (2020), «The Nation's Human Capital is a Major Resource of the State's Innovation Potential», SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume VI. Public Health and Sport. Researches in Economics and Management for Sustainable Education. May 22 th - 23 th, 2020. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies, 2020, 544-553. DOI: 10.17770/sie2020vol6.5056.

Богашко Олександр Леонідович, к. е. н., доцент кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, e-mail: bogashko@ukr.net

Bohashko Oleksandr Leonidovich, Ph.D., Associate Professor of Marketing, Management and Business Management, Educational and Scientific Institute of Economics and Business Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, e-mail: bogashko@ukr.net

Електронне мережне наукове видання

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
12 березня 2021 року

Підписано до видання 19.03.2021 р.
Формат 29,7×42¼. Гарнітура Times New
Roman. Обсяг 13,7 Мб. Зам. № W2020-01

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 65-18-06.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.